

ZSIDÓSÁG – JÓTÉKONYSÁG- ALAPÍTVÁNYOK Karitatív tevékenység a Szegedi Zsidó Hitközség történetében¹

*„... A zsidó szív áldozatkészsége, a zsidó lélek nemessége nem pihen
még a nélkülözések és nincstelenségek óráiban sem.
Sőt talán még fokozódik, mert az,
aki saját háztartásában is látja a helyzet nyomasztó voltát,
sokkal szívesebben megosztja kicsiny falatját is azzal,
akiről tudja, hogy még a mindennapi kenyere is hiányzik.”²*

Előadásomban a zsidóság karitatív tevékenységének néhány fejezetét a Szegedi Zsidó Hitközségre koncentrálni kívánom vizsgálni. A téma kifejtését a hitközség történetébe való rövid betekintéssel kezdem.

II. József uralkodása alatt a zsidók városokba irányuló, addig érvényben lévő letelepedésének tilalma megváltozott, ugyanis nem tiltották a szabad királyi városok többségében a letelepedésüket. Bár már 1723 körül vásárok idején rövidebb-hosszabb ideig tevékenykedtek zsidó kereskedők a városban,³ azonban konkrét beköltözésük 1784-től kezdődött.⁴

Tudnivaló, hogy Szeged gazdasági és kulturális életének fellendítésében és működésében számottevő részük volt a zsidó vállalkozóknak. Vagyonukból egyaránt fordítottak városuk és felekezetük javára.⁵ A holocaust következményeként azonban a nagy családok eltűntek, értékeik szétszóródtak. A hajdani pezsgő zsidó polgári-, és vallási élet szinte semmivé vált. Megállapítható, hogy a történetek nemcsak egyedi tragédiák voltak, hanem a város gazdasági-, kulturális-, és társadalmi életére hosszútávon, máig kihatóan mértek csapást.

A közösség korai időszakát vizsgálva a Szegedi Zsidó Hitközség 1785-ben alakult meg, nyilvántartásában ekkor 118 személy volt.⁶ A közösség az évek során folyamatosan gyarapodott és aktualizált alapszabályzat szerint működött. A felekezet történetében egymást követték a nagy főrabbi,⁷ munkájukat segéd rabbi, tisztségviselők és a mindenkori elöljáróság segítette. Tevékenykedett kántor,

¹ A szerző a Bálint Sándor Valláskutató Műhely tagja.

² A Szegedi Zsidó Hitközség 1931. évi jelentése. Szeged, 1932. pp. 15-16.

³ LÖW - KULINYI 1885. 1. Az összeírásukból tudható, hogy Pollák Mihály volt Szeged első zsidó lakosa

⁴ LÖW - KULINYI 1885. XXVI.1-18.

⁵ Kiss Dávid egyik a sok gazdag polgár közül. Például ő a Szegedet sújtó 1897. évi árvíz utáni újjáépítést is támogatta.

⁶ LÖW - KULINYI 1885.

⁷ Bak Hirsch, Pillitz Dániel, Löw Lipót, Löw Immanuel, hogy a legjelentősebb személyiségeket emeljem ki!

előimádkozó, kórus. A szertartások szerinti aktív hitélet zajlott, kóser vágással, rituális fürdővel.

A hitközség fönntartását, intézményeinek finanszírozását a szigorúan megkövetelt adók, és különböző felajánlások tették lehetővé.

A Szegedi Hitközség elsőként létrehozott legjelentősebb intézménye egyben önálló gazdálkodású szervezete az 1787-ben alapított Chevra Kadisa (Szent Egyelet) volt. 1790-től a Makói Chevra mintájára működött, 1791-ben szervezte újjá Bak Hirsh főrabbi és 11 alapító tag.⁸ Sajat szabályzata 1800-tól datálódik. Érdekességként említem, hogy a vezetőség már 1790-ben jótékonykodott az idegen koldusok ügyében, akik előzőnlötték a várost. A vállalt kötelezettségről így szól: „Szegény vándor idegeneknek ebédjegy adatik a házigazdához. Mindenki tartozik évenként minden fél forint adója után egy ilyen plettet elvállalni.”⁹ Az egyletnek gyarapódása során lehetősége volt kórházat, menházat, árvaházat is működtetetni. Tagjainak nevét és a rendtartást az aktuális törzskönyvben rögzítették.¹⁰ Löw Immánuel és Klein Salamon az egylet száz éves munkájának összefoglalására kötetet állítottak össze, mely dokumentum segít a téma részletes megismerésében.¹¹

Maga a chevra ősi intézmény. Funkciója az idők folyamán nem változott. Feladata a szükségset szenvedők, betegek, haldoklók, halottak és családjaik körüli segítségnyújtás. Tulajdonukban volt a temető. Bevételek, melyből fönntartásukat és a segélyezéseket bonyolították, tagdíjakból, adományokból, ingatlanokból, bankbetétekből származott. Az Egylet tagjává lenni mindig kitüntető posztot, egzisztenciális előrelépést jelentett. A társaság mindenkori vezetői posztjaira megbecsült férfiakat választottak.

A különböző alapítványok, a Chevra, és Hitközség szoros működési összefüggésben álltak egymással. Löw Lipót 1863-ban nagy körültekintéssel kidolgozott első hitközségi rendtartásába foglalta az erre vonatkozó szabályokat is.¹² A karitatív célból végzett tevékenység támogatásáról a rendtartás így szól: „A hitközség feladata fennálló s hitközség rendeltetéséből kifolyólag jövőben létesítendő felekezeti, vallásos, szertartásos, nevelő, tanító, és emberbaráti intézeteit és intézményeit fenntartani, fejleszteni és vezetésüket, működésüket tisztviselői illetve hivatalnokai által eszközölni, továbbá a védnöksége alatt álló vagy jövőben az alá helyezendő hasonló intézetekre vagy intézményekre felügyelni.”¹³

Az önzetlenségnek a zsidóság életében különös jelentősége és a bibliai időkig visszanyúló tradíciója van. A nomád-pásztor korban a jövedelmet Isten adományaként fogták föl, amit meg kell osztani a szegényekkel. A legrégibb időkben a zsidóság a Tórát, mint egyedüli törvénykönyvet használta, kiadott parancsolatai alapján gyakorolta vallását, élte az életét melynek fontos része volt a jótékonykodás. Erre is világos előírás vonatkozik: „Adnod kell a szegényeknek és szívednek

⁸ Löw - Klein 1887. 20

⁹ Löw - Kulinyi 1885. 21. 49.

¹⁰ Aranykönyvnek is nevezik.

¹¹ Löw - Klein 1887.

¹² A hitközséget irányító testület élén az elnök állt, mellette tevékenykedett 5 előjáró. Továbbá vezetőséget alkotta a 31 tagú képviselőlet és a 9 tagú választmány. A 31 tagú választmányból választották ki az 5 templomatyát.

¹³ Löw - Kulinyi 1885. 70-71.

nem szabad bosszankodni, amikor adsz neki, s az isten meg fog téged áldani minden munkádban, mindenütt ahová kezed teszed.”¹⁴ Még számos szakasz foglalja szigorú parancsba az irgalmasságot. A hitvallás szerint ez azonban önmagában nem érdem, hanem köteleességteljesítés, mert ezzel csupán a cödokónak (igazságosság) tesz eleget az adakozó. Löw Immánuel szavai így szólnak a témáról: „A zsidó felekezet általában nem csak a hitközségi intézmények fönntartásának anyagi terheit viseli, hanem e mellett tekintélyes mérvben igénybe vétetik a jótekonysági cselekedetek által, melyek zsidó vallásos felfogás szerint elmaradhatatlan kellékét képezik a hitközségi életnek”.¹⁵

Az adakozásra a zsidóság speciális kifejezéseket használ. Az együttérzésből és igazságosságból fakadó adományozás a cödokó.¹⁶ A micvó jelentése jócselekedet. Önként vállalhatja, vagy ajánlhatja fel valaki, de fölkérésre is zajlik. Slahmonesz speciális ajándék, leginkább élelem, apró sütemény Purim ünnepe alkalmából.¹⁷ Snóderolásnak azt az adományt nevezik, melyet a Tórához felhívott zsidó férfi meghatározott célra ajánl föl.

A karitatív segélyezés több módon realizálódott. Lehetett alapítvány által kezelt és magánszemélyektől származó pénzalapú támogatás, melyet takarékönyvben, értékpapírban őriztek, vagy érvényesülhetett tárgyakban, (pl. élelmiszer, ruházat, rituális tárgyak, stb.) és nem anyagi síkon, mint például a szívességi tevékenység. Méltán aktivizálhatták magukat a közösség tagjai, mivel közöttük jelentős számú vagyonos ember élt, akik felekezetük támogatását fontos feladatnak tekintették. A segélynyújtás szándéka mellett nem ritkán az egyesületeken keresztül szándékoztak önmaguk nevét vagy szeretett hozzátartozóik emlékét megörökíteni.¹⁸

Az adományokat sokféle célra fordították, ezek közül néhány: iskola-, zsinagóga-, kórházépítés majd ezek fönntartása. Továbbá könyvtártámogatás, szegény és szorgalmas diákok ösztöndíjazása, gyermekek étkeztetése, szegények temetési költsége, gyógyszer, tűzifasegély, átutazók támogatása, szemérmes szegények számára peszachi¹⁹ segély, árvák felruházása stb. Juttattak a népiskola fönntartására, sőt 1918-ban a menekülőkről is gondoskodtak.

A jótekonysági tevékenység a létszám emelkedésével vált gyakoribbá, bár 1885-ben Löw főrabbi panaszkodott, hogy milyen kevés alapítvány van. Ebben az évben négy, magánszemélyek által létrehozott mellett²⁰ több perselyes alap is működött. Néhány közülük: Betegeskedő izraelita mesterlegények segélyezésére (1841), Betegápoló Egylet (1821). Az Anije Irénu-egylet (1865), ugyanazon évben létesült a Hachnónasz Kalloh mely a szegény sorsú lányok kiházását támogatta. A Persely Alapítvány az árvíz emlékére jött létre (1880). A Házi szegények segélyezésére (1837) létesített alap érdekessége, hogy az ehhez rendszeresített

¹⁴ Deut. 12. 10,11.

¹⁵ Löw - KULINYI 1885. 259.

¹⁶ LXX. Példabeszédek 21,21. A cádik (igaz) szóval függ össze.

¹⁷ A sorsvetés ünnepe.

¹⁸ Elnevezés.

¹⁹ „Zsidó húsvét” zarándok-, kovásztalan kenyér-, az elkerülés ünnepe.

²⁰ Bamberger Sámuel, dr. Cajus Gábor és neje, Buziási Eisenstädter Ernő féle, Kiss Dávid alapítványok.

perselyeket a heti vásárok alkalmával hordozták körbe, az árusátrakban is elhelyezték, sőt a zsinagógában szintén alkalmazták.

1830-ban már nyomai vannak a vidéki, sőt külföldi hitsorsosok számára indított gyűjtéseknek. Pl. palánkai tűzkárosultak (1830), perzsa ínséges hitsorsosok (1872), miskolci árvízkárosultak (1878).²¹

Fontos megemlíteni a közösség hölgytagjainak jótékony munkáját, melyet a Nőegylet koncentrált. A társaságot 1835-ben hozták létre, megalkották az alapszabályát, megválasztották vezetőségét. Célul tűzték ki a takarékos pénzkezeléssel végzett áldozatkész segítségnyújtást. Tagjaik a gyűjtések mellett heti díjat fizettek. Községi rendezvények szervezésében elől jártak, a népiskolára gondot fordítottak, akár tanítói helyettesítésről, akár szegény diákok segélyezéséről volt szó. Kisdédóvót nyitottak, szegény nők kiképzését fizették. Báljaik közkedveltek voltak, a befolyt összegeket olyan célra is fordították, mint egy leánytanoda alapítása, vagy ifjúsági egyesület életre hívása. Néhány további céljuk: szegény családok-, özvegyek-, árvák segítése, virrasztások, halottak körüli kegyes szolgálatra női szolgálak alkalmazása, szegény menyasszonyok támogatása.

Folytatva a pártfogás jellegét, létezett olyan nem pénzbeli támogatás, mely jócselekedetekben valósult meg. Ilyen micvó például idős ember gondozása, látogatása, valamint minden segítség, amely nem váltható pénzre. Ilyen szívességi jótétemény továbbá menyasszonyt hüpe²² alá kísérni, azon kívül temetési menetben részt venni, hiszen ez utóbbi nem kér, és nem kap viszonzást.

A tárgyi adományokra kitérve, – melyek szintén nem pénzbeli juttatások – néhány példa következik. Ebbe a körbe tartoznak a templomnak szánt ajándékok, többnyire értékes darabok. 1883-ban Neubauer József pergamenre írt Megilát bádóg tokkal, Várhelyi dr. Rósa Izsó pergamentekercsre írt Tórát arany fölírású violaszín bársony köpennyel ugyanolyan szalaggal és ezüstláncon függő ezüst mutatóval, özv. Löw Lipótné fehér kasmír bima terítőt ajándékozott. 1885-ben özv. Kohen Johanna ezüst mosdókészletet, 1886-ban Prosznitz Genovéva egy díszes eskető mennyezetet²³ juttatott a közösségnek. 1910-ben Klein Adolf tetszetős kivitelű műkövel burkoltatta a tornacsarnok lábazatát.

A zsinagógai adományokon kívül az egyes emberek hétköznapi életének könnyítésére szolgáló holmikról is essen szó! Ezek sem tartoznak a pénzbeli támogatásokhoz. Mint például iskolásoknak kézimunkaanyag, ruházat, a szegényeknek élelmiszer, tűzifa került kiosztásra. 1886-ban 112 szegény család számára 819 kg pászka jutott Pesachra. Megjegyzem a kolera idején (1886) egyletek, magánszemélyek is „csatasorba álltak” és a járvány egész időtartama alatt minden jelentkező szegényt elláttak étellel. Még egy évet kiragadva, 1918-ban az előljáróság a szegény családoknak 4090 kg kenyeret, ugyanannyi burgonyát, valamint több kg-nyi babot, húst, zsírt adott. Mindezek mellett magánemberek, cégek alkalmilag kisebb nagyobb pénzösszeggel is gyarapították a szétosztandó pénzt. A hitközségi éves jelentéseiben olvasható a nevük.

²¹ Löw - KULINYI 1885. 273.

²² Négy lábon álló felső részén fakertre díszes textilt feszítenek ki, mely alkalmatosság alatt áll a házasulandó pár.

²³ Ez az ún. hüpe teteje. Ez a selyem alapú hímzett textil igen rossz állapotban, de még megvan.

Fönnállása alatt a Hitközségben a Szent Egyletet is beleértve mintegy másfélszáz alapítvány, persely és alap működött. Itt jegyzem meg, hogy a chevra irattára és az alapítványokra vonatkozó dokumentáció hiányos, ezért az alapításukra, tőkéjükre vonatkozóan gyakran csak megközelítő adatok állnak rendelkezésre. Némelyik alapítólevél az aktuális éves jelentésekben, ill. a hitközségi archívum iratai között részben megtalálhatóak. Ugyanúgy megtekinthető néhány kérvény is.²⁴ A szükségét szenvedők kérvény formájában fordultak a vezetőséghez és rászorultságuk jellege szerint született meg a döntés.

Az alapítványok gondozója a hitközség, vagy különböző intézményei. Az összegeket felhasználási céljuknak megfelelően különítették el, ill. kezelték. Elosztásukról a létrehozók rendelkezése alapján a vezetőség gondoskodott, és ezt a munkát a pénzügyi bizottság ellenőrizte. Felhasználásukról az éves jelentésekben zárszámadást tettek közzé.²⁵

Befejezésül egy idézettel zárom a mondanivalómat: „Ha a zsidók azt mondják: a mi szegényeink, ezzel korántsem zárkoznak el az általános emberi nyomor elől: ebben a megkülönböztetésben az mondatik ki csupán, hogy a mi szegényeinkről valóban nem gondoskodik rajtunk kívül senki”²⁶

Irodalom

Források

- A Szegedi Zsidó Hitközség éves jelentései.* Szeged, Traub és Társa Kő- és Könyvnyomdája valamint Engel Adolf könyvnyomdája, 1883-tól 1941-ig.
- A Szegedi Zsidó Hitközség pénztárának szegények gyámolítására 1896-ban fordított kiadásai: Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma, 1896. évi doboz.*
- A Szegedi Zsidó Népiskola Értesítői.* Közli a Tantestület. Szeged, Szeged, Traub és Társa Kő- és Könyvnyomdája valamint Engel Adolf könyvnyomdája. 1880-tól 1940-ig
- A Szegedi Zsidó Hitközség alapítványai 1937. évben.* Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma, 1937. 9/a doboz.
- Reiter Izsó és neje alapítványa, alapító levél: Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 54/1933. 3/a. doboz 17-84.

ÁBRAHÁM Vera

2007 *Szakraális emlékek. Zsidóság jótékony-ság. Karitatív tevékenység a szegedi zsidó közösségben.* Szeged. 47 p. Kézirat. A Móra Ferenc Múzeum honismereti pályázatának különdíjas munkája.

Dr. LÖWINGER Adolf

- 1914 *A Szegedi Zsidó Hitközség története.* Szegedi szám. Múlt és Jövő, Budapest.
- LÖW Immánuel - KULINYI Zsigmond:
- 1887 *A Szegedi Chevra 1787-1887-ig.* A Szegedi Chevra Kiadása, Szeged.

²⁴ Két bemutató irat a függelékben van!

²⁵ Hitközség-, Chevra-, Nőegylet, Iskola éves jelentései.

²⁶ LÖW - KULINYI 1885. 259.

LÖW Immánuel - KULINYI Zsigmond:

1885 *A szegedi zsidók 1785-1885-ig*. Szegedi Zsidó Hitközség, Szeged.

Magyar értelmező kéziszótár./szerk. Juhász József, et.al. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2000.

Magyar Zsidó Lexikon. Budapest, Makkabi, 2000.

ÁBRAHÁM, Vera

JEWRY- CHARITY- FOUNDATIONS

Charity in the History of the Szeged Jewish Community

After the summary of the origin and history of Jewish charity, the topic of my essay here is about the charitable activities and -agencies of the Szeged Jewish Community, among these, most of all, that of the short history and activities of the Chevra Kadisha.

The leaders of the religion took crucial part, not only in the religious life, but also in the field of organising charity. Surviving documents prove a very keen and active pursuit of these. One of these surviving documents is the beautifully designed Chevra Golden Book. This represents a hugely important intellectual wealth, gives invaluable data regarding the life of the Chevra Kadisha, it's members, and of the events surrounding the death of Chief Rabbi Lipot Löw.

Throughout the history of the Community, in the beginning not so much, then increasingly more and more foundations were established for the aid of the poor and needy. After the Holocaust these numbers were diminished to a minimum. (Altogether 150). There were institutions established for aid, eg. hospitals, pensioners' homes and orphanages.

Apart from establishing of the above mentioned institutions the poor had been helped by other means too. That is, gifts of money, -food- clothing items had been donated to refugees, to schools, and to the Synagogue, also mitzvot had been done that were simply acts of kindness. The following quite illustrates this:

"When Jews talk about 'our poor' they are not meaning to block themselves from the universal poverty: This differentiation only means that apart from us nobody else looks after our poor."

Függelék

A függelékben a tárgyalt téma illusztrációi szerepelnek. A dokumentumok a Szegedi Zsidó Hitközség Archívumának iratai.

Alapító levél.

Alulírottak Reiter Izó és neje kegyeletös érzéssel viseltetvén alulírott Reiter Izó náhai édesanyja, öz. Reiter Manóné sz. Spitzer Mária emléke iránt, hogy gyermeki szeretetökhöz és soha nem kisebbedő hálónknak kifejezést adjunk, a Szegedi Zsidó Hitközség náhatáránál a mai napon 200 P, azaz Kettőszáz pengő összeget fizettünk le és a következőket rendelkez:

1. A letett 200 P összeg, valamint alulírott Reiter Izó életében ezen összeg betéti kamataival növelt összeg, amely a tőkénex csatolandó lesz, mint náhai öz. Reiter Manóné sz. Spitzer Mária emlékére létesített alapítvány a Szegedi Zsidó Hitközség által kezelandő alapítványt képez.

2. Az alapítvány célja minden év február 1.-én egy szegény vallásos zsidó özvegy asszony segélye.

3. Az alapítvány kamatai fordítandók a segélyezésre, alulírott Reiter Izó életében a segélyezést maga kívánja eszközölni, így az időközi kamatokkal az alapítvány összege növeltetik.

4. Az alapítvány kezelésére a Szegedi Zsidó Hitközség elöljáróságát, elfogadására a Szegedi Zsidó Hitközség képviselőtestületének közgyűlését kérjük fel azszal, hogy felhatalmazzuk a hitközség elöljáróságát az alapítványi vagyon kezelés szerinti más elhatalmazásra is.

Szeged, 1933 március 6.

Előttünk mint tanúk előtt:

Meghívó.

A Szegedi Izraelita Hitközség képviselőtestülete Szegeden, 1943. évi november hó 28.-án, vasárnap délelőtt $1\frac{1}{2}$ 11 órakor a közgyűlés helyiségében (Margit-utca 20. fsz.) tartja

rendes közgyűlését,

lyre a képviselőtestület tagjait tisztelettel meghívja az

ELNÖK.

T á r g y s o r o z a t:

1. Grüner Géza jótékony alapítványa alapítólevelének elfogadása.
2. Néhai dr. Reitzer László kaddisalapítvány alapítólevelének elfogadása.
3. Három alapítvány-ellenőrző bizottsági tag választása.
4. Az 1944. évi költségelőirányzat.
5. Adójavaslatot készítő előjárósági 30-as bizottság tagjainak bejelentése. Adókievítő bizottság választása. Felszólamlási bizottság kisorsolt tagjainak bejelentése.
6. Azon indítványok tárgyalása, amelyek a közgyűlés előtt legalább 24 órával írásban beadattak, amennyiben a közgyűlés azok sürgősségét megállapítja.

CHEVRA KADDISA פת שזגד

BE *scdm*

19 335

A Szegedi Zsidó Hitközség tekintetes Elöljáróságának.

HELUVEN.

A Központi Segélyező Bizottság 1933. június 23.-án tartott ülésében Bruck Artúr gyermekkel részére 22 P beíratási segélyt javasolt a hitközség, chevra és noegylet hozzájárulásával.

szegre eső résznek kiutalását.
Szeged, 1933. szeptember 15.

Szege1, 1933. szeptember 15.

Teljes tisztelettel:

Tanay

ЗНОК.

A history of violence & P
superstitions.

er. *Henry*

REITER IZSÓ
SZEGED

SZEGED

EXPORT

EXPORT
Telephone Address

REITER LTD LONDON

TELEFON 11-10.

TELEFON 0-14
Mestni svet mesta, zbirka 20.243

Oesterreich Postfr. Karte 143.804.
 Österreichische Postfr. Karte 143.804.

Technical. Poster. Number T7.664.

S. H. S. Pootan, Editor 42, 654.

9

Sequent, 1933 *Narcissus* Kib

Geirulus

Ustadh Lalkar Singh Chhajarsaya
Hajrud

Wm. H. K. H. H.

Signap delatib lefirestem firtlaritkoral
Loo pengit:-

200 pengit.

Kivétel esetén kérem Önöket, hogy a
 Kétszáz és négy alapítványukról, Kézeltől,
 Istvánról, Edelegről, és a magam (Kd) Kétszáz Annáról,
 Kétszáz Annáról, Kétszáz Annáról. -

Földi össek Kamatai évihez a tőkehez
 lesz Csatorlanti, vőnök a Kamatai mind
 addig Reszpenken kérdem amíg az mitom
 tan áll, akadém a Fő Előjáróval Kiem
 assig yonir. Kötve, hogy a mindenkor esedékes
 törvényes Kamatai, minden év február

A szegedi zsidó hitközség tekintetes Előjárósá-
gának.

Szegeden.

Alulírott aláíratosan kérem a tekintetes Előjáróságot ke-
gyeskedjék a „Szegény leányok kiházasítási alapból” Mariska leány
kiházasításához segélyt nyújtani.

A nőlegény Máramaros-Szigeti, neve Stern Henrik, rövidára ke-
reskedő segéje.

Az esküvő megtartása 1895 február 24-ére lett kitűzve.

Mint dologképtelen oly csekély keresetem van hogy esa-
ládom fentartására sem elég, ez oknál fogva esedésem a tekintetes
Előjárósághoz méltóztatásuk gyámoltalanságomban nagylelkűen
segélyemre lenni hogy szeretett leányomat kiházasíthassam.

Aláíratos kéresem javamra leendő kegyes elintézéséért esedek
és magamat kegyes jóindulatába ajánlva a tekintetes Előjáróságnak
marmattam

aláíratos szolgája

Szegeden 1895 január 25-én.

Weisz Bertalan

a Cheom Hadichea egyletnek perely-
lyel járója.

Szeged Jan. 22. 1877

Alulírott, azony alázatos kérésrel
járulok a tek. Előjárásához, hogy
mint igen szegény szülő, gyermeke
születésénél, melyében nem áll, az,
hogy tanításomhoz és ruházatomhoz
közvetlenül járulhassanak. Vagyok
bátor alázattal kérni a tek. Előjáró-
ságot, hogy részemre valami segélyt
nyújtani méltóztatassanak, annál
is inkább miután atyám egy beteg
ember, ki a mindennapi kenyérünket
is a legnehezebben keresi.

Alázatos tisztelettel
Kunitzes Tivadar.
gymnasium III. a. oszt. tanulója.

Lakos Margit utca 32.